

УДК 351.851

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2022-1.06>

Петро КУХАРЧУК

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

kpmkpm@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2051-3298

Researcher ID: ACB-6669-2022

Scopus Author ID: 57218619816

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗБУДОВИ БЕЗПЕЧНОГО І ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Анотація. Розбудова безпечного і здорового освітнього середовища зумовлена необхідністю побудови безпечного та здорового освітнього середовища у новій українській школі для забезпечення прав дітей на освіту, охорону здоров'я, створення умов для надання учням якісних освітніх та медичних послуг. Формування безпечного та здорового освітнього середовища сприятиме кращій реалізації інтелектуального, фізичного, соціального та емоційного розвитку учнів, їх потенціалу, а також матиме позитивний вплив на стан громадського здоров'я, економіки та демографії загалом в Україні.

Державне регулювання розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти ґрунтується на тому, що учні повинні оволодіти знаннями, уміннями, навичками, способами мислення стосовно: створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності людини як у повсякденному житті (у побуті, під час навчання та праці тощо), так і в умовах надзвичайних ситуацій; основ захисту здоров'я та життя людини від небезпек, оцінки наявних ризиків середовища та управління ними на індивідуальному рівні; формування індивідуальних характеристик поведінки та звичок, що забезпечують необхідний рівень життєдіяльності (відповідно до потреб, інтересів тощо), достатній рівень фізичної активності та здорове довголіття; усвідомлення важливості здорового способу життя та гармонійного розвитку, високої працездатності, духовної рівноваги, збереження та поліпшення власного здоров'я (підвищення імунітету, уникнення різних захворювань, підтримання нормальної ваги тіла тощо); моделей безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими у різних сферах суспільного життя; знань і навичок здорового, раціонального та безпечного харчування, здійснення усвідомленого вибору на користь здорового харчування; усвідомлення цінності життя та здоров'я, власної відповідальності та спроможності зберегти та зміцнити здоров'я, підвищити якість свого життя.

Надзвичайно важливим є оволодіння всіма зазначеними компетенціями не лише здобувачами освіти, їхніми батьками, педагогічними працівниками, наставниками, асистентами, а й іншими особами, які працюють із дітьми шкільного віку, забезпечують їх навчання, виховання та розвиток.

Ключові слова: освітнє середовище, компетентність, виховання, здоров'я.

Petro KUKHARCHUK

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Administration, Vinnytsia Academy of Continuing Education

kpmkpm@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2051-3298

Researcher ID: ACB-6669-2022

Scopus Author ID: 57218619816

STATE REGULATION OF THE DEVELOPMENT OF A SAFE AND HEALTHY EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract. Building a safe and healthy educational environment is due to the need to build a safe and healthy educational environment in the new Ukrainian school to ensure children's rights to education, health care, creating conditions for providing students with quality educational and medical services. Creating a safe and healthy educational environment will contribute to the better realization of intellectual, physical, social and emotional development of students, their potential, as well as have a positive impact on public health, economy and demography in general in Ukraine.

State regulation of building a safe and healthy educational environment in educational institutions is based on the fact that students must master the knowledge, skills, abilities, ways of thinking about: creating and maintaining healthy and safe living conditions and human activities in everyday life (in everyday life, during study and work, etc.) and in

emergency situations; basics of protection of human health and life from dangers, assessment of existing environmental risks and their management at the individual level; formation of individual characteristics of behavior and habits that provide the necessary level of life (according to needs, interests, etc.), a sufficient level of physical activity and healthy longevity; awareness of the importance of a healthy lifestyle and harmonious development, high efficiency, spiritual balance, maintaining and improving their own health (increase immunity, avoid various diseases, maintain a normal body weight, etc.); models of safe and nonviolent interpersonal interaction with peers and adults in various spheres of public life; knowledge and skills of healthy, rational and safe nutrition, making informed choices in favor of healthy eating; awareness of the value of life and health, their own responsibility and ability to maintain and strengthen health, improve the quality of their lives.

It is extremely important to master all these competencies, not only students, their parents, teachers, mentors, assistants, but also other people who work with school-age children, provide their education, upbringing and development.

Key words: educational environment, competence, education, health.

Постановка проблеми. Впровадження Концепції нової української школи стимулювало посилення зацікавленості наукової спільноти до державного регулювання розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти на основі різних аспектів здоров'язбереження, але проблема формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів у процесі професійної діяльності не була предметом цілісного дослідження. Актуальність і доцільність дослідження зазначеної проблеми потребує розв'язання низки суперечностей, а саме між: потребою суспільства у педагогах зі сформованою здоров'язбережувальною компетентністю та неусвідомленням майбутніми педагогами вагомості здоров'язбереження для успішного здійснення професійної діяльності.

Таким чином, актуальність проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності у педагогів та визначені суперечності зумовили вибір теми статті.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Роль здоров'язбереження у професійній діяльності педагога розкрита у працях таких зарубіжних та вітчизняних науковців, як: Г. Валлер, А. Мільк, К. Ортманн, Т. Алексеєнко, С. Архипова, Т. Веретенко, Г. Григоренко, Л. Грицюк, Т. Журавель, Н. Зимівець, А. Капська, Л. Коваль.

Окремі аспекти підготовки фахівців до здоров'язбереження висвітлено в працях сучасних українських науковців: пропагування здорового способу життя як педагогічна умова формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів Т. Костюченко, формування культури здоров'я студентів університету Г. Кривошеєва.

Метою дослідження є спроба теоретично обґрунтувати регулювання розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закла-

дах освіти на основі здоров'язбережувальної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Розбудова безпечного і здорового освітнього середовища на основі здоров'язбережувальної компетентності в закладах освіти – складний та багатовекторний процес. Він, маючи міждисциплінарний і багатоаспектний характер, вимагає оволодіння трудовими функціями вчителя, професійними компетентностями, які допоможуть у виробленні відповідної компетентності в учнів. Такий процес має здійснюватися впродовж усього періоду праці в закладах освіти та і у закладах післядипломної освіти шляхом підвищення кваліфікації, яка повинна забезпечити професійне оволодіння технологіями здоров'язбереження.

Роблячи аналіз досліджень соціально-педагогічних умов створення безпечного і здорового освітнього середовища, констатуємо, що вчені визначають як «сукупність певних обставин, що створюються у середовищі закладу освіти під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників та забезпечують взаємодію старших підлітків з цим середовищем, засвоєння ними соціального досвіду, залучення до соціуму, збереження здоров'я, розвиток свідомості й здатності до самовизначення особистості» [1, с. 13].

Ми візьмемо за основу визначення «соціально-педагогічні умови» Л. Кальченко, яка вкладає у зміст соціально-педагогічних умов спеціально організовані обставини і можливості для діяльності, від наявності або зміни яких залежить ефективність певного процесу [2, с. 152].

Проте, як зазначає вітчизняна дослідниця В. Гриценко, всі визначені науковцями умови «спрямовані на створення обставин, у яких особистість змогла б соціально розвиватися та сформувати певні навички для подальшої

самореалізації, самовдосконалення та гармонізації її відносин із соціумом» [3, с. 139]. Важливим аспектом професійної перепідготовки педагогів, на нашу думку, є сформованість у них системи знань, умінь і навичок щодо збереження, зміцнення і підтримки власного здоров'я.

У контексті нашого дослідження зосередимося на аналізі визначених нормативно-правових норм формування здоров'язбережувальної компетентності у закладах освіти. Серед них – здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей [4]; сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я [5]; безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин [6]; забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці [7]. Санітарний регламент визначає медичні вимоги безпеки (правила і норми) щодо освітнього середовища у всіх типах закладів загальної середньої освіти (далі – заклади освіти), а також структурних підрозділах інших юридичних осіб, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти (крім спеціальних закладів освіти) усіх форм власності.

Вимоги цього Санітарного регламенту обов'язкові для врахування у разі влаштування і обладнання приміщень закладів освіти, що будуються та експлуатуються [8]; розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забез-

печує керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування) [9]; організація безпечного освітнього середовища, використовуючи здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу [10].

Поряд з тим на сьогодні потребує системного впровадження, удосконалення технологія підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів до здійснення діяльності з формування культури здоров'я шляхом організованого навчання на курсах в обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Активізація здоров'язбережувальної технології у викладачів сприятиме формуванню здоров'язбережувальної компетентності в учнів; створенню сприятливих умов взаємодії суб'єктів освітнього процесу, спрямованого на формування здоров'язбережувальної компетентності; проведенню діагностики сформованості учнів щодо здоров'язбережувальної компетентності; використанню рефлексії (педагогічної та управлінської) в освітньому процесі закладу вищої освіти (О. Ландо) [11, с. 69].

Вважаємо, що викладачі через свої професійні можливості мають змогу створювати умови для всебічного розвитку учнівської молоді, посилюючи зміст виховання, спрямованого на здоров'язбережувальну діяльність. При цьому враховувати труднощі процесу в умовах пандемії, військового стану, а також засоби варіативності запобігання проблемам, пов'язаним з ризиками булінгу та здоров'я.

Вважаємо, що зміст занять і дисциплін, які викладають у закладах післядипломної освіти, повинен регулюватися так, щоби в теорії та на практиці опанувати власний здоров'язбережувальний потенціал, навчати його застосовувати, а отже, підвищувати рівень здоров'язбережувальної компетентності.

На основі проведеного аналізу формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів розглядаються як сукупність заходів, реалізація яких забезпечує сформованість здоров'язбережувальної компетентності педагогів у процесі професійної перепідготовки.

Проаналізувавши основні нормативні документи [4; 5; 6; 7; 8; 9; 10], вважаємо за обґрунтовані умови регулювання розбудови здорового

і безпечного освітнього середовища на основі здоров'язбережувальної компетентності педагогів у процесі професійної перепідготовки:

1) забезпечення всіх категорій слухачів на курсах підвищення кваліфікації з обов'язковим включенням до програм здоров'язбережувальної технології;

2) підвищення мотивації педагогів до здоров'язбережувальної діяльності (вивчити питання матеріального заохочення, включивши доповнення до Колективних договорів);

3) посилення здоров'язбережувальної компоненти змісту підготовки педагогів у закладах вищої освіти на основі професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» на основі професійного Стандарту вчителів;

4) узагальнення технології здоров'язбережувальної діяльності педагогів та поширення найкращого досвіду серед закладів освіти.

Окреслені технології взаємопов'язані між собою і мають діяти у сукупності для забезпечення якості формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів у процесі професійної підготовки.

Першою умовою розбудови безпечного і здорового освітнього середовища повинне бути регулювання мотивацією педагогів до здоров'язбережувальної діяльності. На нашу думку, у формуванні здоров'язбережувальної компетентності ця умова є визначальною, оскільки мотивація сприяє професійному розвитку педагогів, підтримує бажання йти до поставленої мети та досягати її.

Серед відомих і найбільш поширеною теорією людської мотивації та ієрархії потреб особистості є теорія А. Маслоу [12], згідно з якою пріоритетними для людини виступають потреби нижчих рівнів, задовольнивши які відбувається формування потреб вищих рівнів. Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості доцільно здійснювати починаючи від задоволення її базових потреб до більш значущих цінностей здоров'я. Як зауважує Г. Миргородська: «...А. Маслоу не вважав ієрархію потреб фіксованою, він підкреслював провідне значення індивідуальних особливостей кожної людини» [13, с. 93].

Ми пропонуємо розуміти мотив як усвідомлену необхідність педагогів і учнів до сформованості здоров'язбережувальної компетентності та мотивацію до організації власної здоров'язбережувальної діяльності. Тобто метою педагогів і учнів є основи розбудови безпечного і здорового освітнього середовища.

Пропонуємо, щоб процес формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів був значно ефективнішим, створити під час їхньої професійної перепідготовки таке освітнє середовище, яке буде спонукати слухачів до розуміння ними цінності власного здоров'я у системі життєвих цінностей та задоволення діяльністю, яка спрямована на його збереження і зміцнення; бажання реалізовувати здоров'язбережувальну компетентність у власній життєдіяльності та застосовувати її основні елементи у професійній діяльності.

Тому для успішного процесу формування здоров'язбережувальної компетентності у слухачів необхідно використовувати відповідні технології у процесі їхньої професійної перепідготовки, які сприятимуть формуванню у слухачів мотивації на збереження і зміцнення власного здоров'я та потреб у здійсненні здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти та в професійній діяльності педагога.

Завдяки створенню сприятливого, емоційно-комфортного освітнього середовища слухачі набувають здатність до рефлексії своєї здоров'язбережувальної діяльності; а від активної позиції викладача – усвідомлення важливості збереження здоров'я до оперування та конструктивного коректування поведінки і прогнозування її результатів; самовиховання, самоосвіти, самооцінки, самоаналізу.

На нашу думку, це сприятиме у сукупності результативним міжособистісним взаємодіям, можливостям для вільної комунікації, партнерському співробітництву між викладачем та слухачем.

Дослідження науковців щодо медіації як технології посередництва у конфліктних ситуаціях та ролі фахівців у врегулюванні конфліктів [14] вказують на необхідність здобути навички медіатора, що дає можливість слухачам у професійній діяльності знаходити узгоджені рішення в умовах протиріч сторін конфлікту і формулювати мирову угоду між ними. Вважаємо, що включення у зміст професійної перепідготовки інформації з медіації, ролей

медіатора, які може виконувати педагог, підходів медіативної діяльності педагогів сприятиме формуванню у слухачів знань, умінь та навичок самостійного вирішення конфліктів, створенню емоційно комфортного освітнього середовища, підвищить результативність процесу формування здоров'язбережувальної компетентності.

Ми пропонуємо, щоби технологію щодо підвищення ефективності формування здоров'язбережувальної компетентності у слухачів у процесі професійної перепідготовки визначали посилені здоров'язбережувальні компоненти змісту підготовки педагогів у закладах вищої освіти.

Це передбачає оволодіння фахівцями професійними здоров'язбережувальними знаннями та вміннями, такими як: стабільні знання про здоров'я та вплив на нього негативних факторів, причини та наслідки шкідливих звичок, їх профілактика; обізнаність стосовно основних напрямів діяльності соціальних педагогів, що спрямовані на створення здоров'язбережувального середовища в професійній діяльності; вивчення студентами здоров'язбережувальних технологій, важливих для їхньої майбутньої професійної діяльності; вміння та навички планування, організації та реалізації здоров'язбережувальної діяльності як стосовно самого себе, так і оточуючих; вміння та навички соціальної взаємодії тощо.

Цілісний процес формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів через зміст навчання розкривається у знаннях, уміннях та навичках здоров'язбережувального спрямування, коли активізується самосвідомість і самопізнання, їх перетворенні на значущі для особистості цінності, а в майбутньому передачі їх оточуючим. На цій основі забезпечується надання майбутнім фахівцям можливості розвитку і застосування значимих якостей та здоров'язбережувальних умінь під час навчання.

Для того щоб здоров'язбережувальна діяльність стала основою повсякденного життя та поведінки педагогів і учнів, знання із здоров'язбереження мають бути усвідомленими.

Здорову життєдіяльність педагога й учня визначають застосування ними основних правил здоров'язбереження кожної людини, а саме: раціонально організовані режим та рухова активність і харчування, підвищення опірності

організму до виникнення професійних захворювань, відсутність шкідливих звичок, формування навичок соціальної взаємодії тощо.

У такому разі розвиватиметься рефлексивність, суть якої полягає у вмінні критично оцінювати себе як професіонала та удосконалювати свої професійні знання і навички, реалізовувати рефлексію професійної, здоров'язбережувальної діяльності шляхом самоаналізу; наявності об'єктивної самооцінки, самовдосконалення та контролю; особистісних та професійно значущих якостей майбутнього соціального педагога, необхідних для організації та реалізації здоров'язбережувальної діяльності.

Посилення здоров'язбережувальної компоненти змісту підготовки педагогів у закладах післядипломної освіти впроваджується через інформаційну, практичну і самостійну роботу в процесі викладання змістових модулів навчальних дисциплін обов'язкового циклу.

Наступна технологія, яка ґрунтується на урізноманітненні форм здоров'язбережувальної діяльності слухачів у позааудиторній роботі. У процесі впровадження такої умови можуть бути елементи моделювання програм щодо формування здорового способу життя.

Пропонуємо складники заходів з проаналізованих програм з формування здоров'язбережувальної компетентності слухачів у позааудиторній роботі:

– теоретичний, що спрямований на систематизацію та узагальнення знань слухачів щодо здоров'я та вплив на нього негативних факторів виробничого і соціального середовища; причин та наслідків шкідливих звичок, емоційних зривів, стресів, конфліктів, їх профілактики; механізмів збереження і зміцнення здоров'я, основних напрямів діяльності педагогів, що спрямовані на створення здоров'язбережувального середовища в професійній діяльності; планування, організації та реалізації здоров'язбережувальної діяльності як стосовно самого себе, так і оточуючих (відповідно до мотиваційного та змістового компонентів досліджуваної компетентності). Ця частина може відбуватись у межах лекційних занять (аудиторної роботи) та самостійної роботи слухачів (позааудиторної роботи);

– практичний, що спрямований на сприяння розвитку у слухачів умінь, навичок та якостей, необхідних майбутнім соціальним педагогам

для здійснення здоров'язбережувальної діяльності: захисту свого здоров'я і життя від шкідливого впливу параметрів середовища існування та надзвичайних факторів; оволодіння елементами формування здоров'язбережувальної компетентності для підтримки здоров'я і забезпечення гармонійного розвитку; визначення методів і засобів попередження та зменшення впливу негативних чинників на людину, колектив, соціум загалом; попередження та усунення конфліктів, стресових ситуацій, виникнення станів втоми та перевтоми. Ця частина відбувалась у межах практичних та семінарських занять (аудиторна робота), а також самостійної роботи слухачів (позааудиторна робота).

Так, на практичних заняттях розв'язання поставлених завдань може проходити в індивідуальній та груповій формі шляхом виконання спеціально підібраних та сформульованих завдань для закріплення здобутих на лекціях знань та надання студентам можливості використати їх на практиці. У завданнях, які передбачали групову роботу слухачів, переважала гра як активний метод навчання. Застосування цього методу сприятиме створенню умов для активної взаємодії слухачів, можливості критично оцінити власні дії та дії інших; створенню такої емоційної атмосфери, яка стимулюватиме розвиток стійкого інтересу до проблем здоров'язбереження та здобуття знань, вмінь і навичок здоров'язбережувальної діяльності (відповідно до практичного компонента досліджуваної компетентності). Семінарські заняття передбачають виконання самостійної роботи та вправ, спрямованих на визначення найбільш поширених шкідливих звичок та причин їх наявності серед молоді; уявлення студентів стосовно портрета соціального педагога; формування навичок спілкування, розвиток активної особистісної позиції, вмінь відстоювати власні думки на основі проведених досліджень стимулювання активності мислення (відповідно до рефлексивного компонента досліджуваної компетентності);

– соціально-культурний, що спрямований на формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів у їхній дозвіллевій діяльності; сприяння накопиченню продуктивного досвіду слухачів у сфері здоров'язбереження для використання здобутих знань у майбутній професійній діяльності

соціального педагога (відповідно до мотиваційного та рефлексивного компонентів досліджуваної компетентності).

Включення слухачів до занять з теоретичного, практичного та соціально-культурного складників сприятиме розвитку у педагогів позитивного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності, до отримання і засвоєння відповідних знань та умінь, усвідомлення цінностей, мотивів, на основі яких буде будуватися їхня поведінка, саморозвиток, самовдосконалення та рефлексія як у професійній діяльності, так і у життєдіяльності загалом.

Забезпечення самоосвіти слухачів щодо здоров'язбереження відбувається через вироблення їхньої внутрішньої здоров'язбережувальної культури та індивідуального стилю здорового способу життя. Ініціатором та організатором тут мають стати перш за все самі слухачі. Сприяння розвитку самоосвіти педагогів щодо здоров'язбереження можливе через мотиваційний вплив викладача.

Самоосвіта майбутніх фахівців з питань здоров'язбережувальної діяльності може охоплювати: вивчення та систематизацію інформації з наукової, навчальної та навчально-методичної літератури, Internet; участь у роботі семінарів, конференцій, круглих столів, тренінгів тощо; підготовку статей, доповідей, тез, виступів з проблем здоров'язбереження, що сприятиме пізнавальній діяльності [15].

Робота куратора групи розкриває можливості до додаткового мотиваційного та інформаційного впливу на педагогів. Як зауважує науковець Н. Карапузова, «саме під час неформального, довірливого спілкування студентів з викладачем-куратором здійснюється реальний вплив на формування особистості молодої людини, корекція системи її життєвих цінностей, самоаналіз вчинків (у тому числі й шкідливих), формується почуття відповідальності за власне здоров'я та свідоме ставлення до його збереження, зміцнення і розвитку» [16, с. 43].

У зв'язку з тим, що, крім негативних факторів ризику, які можуть впливати на слухачів під час навчання у закладах післядипломної освіти, не можна залишати поза увагою дозвіллеву діяльність педагогів, їх можливий несприятливий вплив у побутовому середовищі.

Висновки. Державне регулювання розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти – це підвищення мотивації

педагогів до здоров'язбережувальної діяльності здійснювати шляхом формування в учнів усвідомлення вагомості здоров'язбережувальної компетентності для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності.

Урізноманітнення форм здоров'язбережувальної діяльності педагогів у позааудиторній роботі та розроблених занять, які б склались з теоретичної, практичної частин, із застосуванням різних методів та форм педагогічної роботи (проблемний виклад матеріалу, вправи, ігрові методи, використання інформаційних ресурсів; лекції, семінари, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота).

Сприяння розвитку самоосвіти педагогів щодо здоров'язбереження шляхом педагогічного впливу викладача відповідно до логіки і змісту формування здоров'язбережувальної компетентності та поставлених завдань.

Для аналізу динаміки рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності педагогів необхідно розробити критерії та показники на констатувальному, формувальному та контрольному етапах аналізу регулювання.

Проблема державного регулювання розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти на основі формування здоров'язбережувальної компетентності у педагогів у процесі професійної перепідготовки не вичерпується проведеним дослідженням. Перспективними напрямками дослідження вивчення зазначеної проблеми можуть бути: механізми державного регулювання технологіями здоров'язбережувальної компетентності у слухачів у разі вивчення проблем формування здоров'язбережувальної компетентності випускників закладів загальної середньої освіти до застосування здоров'язбережувальних технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Чернецька Ю.І. Соціально-педагогічні умови адаптації старших підлітків у загальноосвітніх санаторних школах-інтернатах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Харків, 2008. 22 с.
2. Кальченко Л.В. Соціально-педагогічний захист бездоглядних дітей у притулках для дітей : науково-методичний посібник. Луганськ : Луганськ. нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка, 2010. 348 с.
3. Гриценко В.А. Соціально-педагогічні умови подолання стану самотності студентів вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2014. 266 с.
4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. URL: <https://cutt.ly/xJgPYyA>.
5. Закон України «Про освіту». URL: <https://cutt.ly/xhU0xf6>.
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://cutt.ly/zhU0TIK>.
7. Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://cutt.ly/LJgP8Vj>.
8. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205. URL: <https://cutt.ly/qJgAxqr>.
9. Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти : Наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646. URL: <https://cutt.ly/jJgAUL2>.
10. ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ від 23.12.2020 № 2736-20. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://cutt.ly/sSW888P>.
11. Ландо О.А. Специфика модели управления формированием здоровьесберегающей компетентности будущих учителей начального образования. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2015. № 4/1(9). С. 65–71.
12. Маслоу А. Мотивация и личность / пер. с англ.: Т. Гутман, Н. Мухина. 3-е изд. Санкт-Петербург : Питер, 2009. 352 с.
13. Миргородська Г.М. Формування культури здоров'я у майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю в процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2017. 250 с.
14. Петришин Л. Роль соціального працівника як медіатора у врегулюванні конфліктів. *Педагогічна освіта: теорія і практика* : збірник наукових праць / ред. В.М. Лабунець. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 23 (2-2017). Ч. 1. С. 164–170.
15. Гресь О.В. Педагогічні умови організації здоров'язберігаючої діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. № 10. С. 11–17.

16. Карапузова Н.Д. Здоров'язбережувальні технології у системі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. № 1. С. 39–45.

REFERENCES:

1. Chernecjka Ju.I. (2008) Socialjno-pedagoghichni umovy adaptaciji starshykh pidlitkiv u zaghaljnoosvitnikh sanatornykh shkolakh-internatakh: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: spec. 13.00.05 «Socialjna pedagoghika». Kharkiv, 22 s.
2. Kaljchenko L.V. (2010) Socialjno-pedagoghichnyj zakhyst bezdohljadnykh ditej u prytlkakh dlja ditej: nauk.-metod. posib. Lughansjk: Lughansjk. nac. un-t. im. T.Gh. Shevchenka, 348 s.
3. Ghrycenko V.A. (2014) Socialjno-pedagoghichni umovy podolannja stanu samotnosti studentiv vyshhykh navchalnykh zakladiv I–II rivniv akredytaciji : dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.05. Kyjiv, 266 s.
4. Derzhavnyj standart bazovoji i povnoji zaghaljnoji serednjoji osvity: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. № 1392. Retrieved from: <https://cutt.ly/xJgPYYA>.
5. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». Retrieved from: <https://cutt.ly/xhU0xf6>.
6. Zakon Ukrainy «Pro povnu zaghaljnu serednju osvitu». Retrieved from: <https://cutt.ly/zhU0TIK>.
7. Cili stalogho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnja 2019 roku № 722/2019. Retrieved from: <https://cutt.ly/LJgP8Bj>.
8. Sanitarnyjrehlamentdljazakladivzaghaljnojiserednjojisvity:nakazMOZUkrainyvid25.09.2020№2205Retrieved from: <https://cutt.ly/qJgAxqp>.
9. Dejaki pytannja reaghuvannja na vypadky bulinghu (cjkuvannja) ta zastosuvannja zakhodiv vykhovnogho vplyvu v zakladakh osvity, nakaz MON Ukrainy vid 28.12.2019 № 1646. Retrieved from: <https://cutt.ly/jgAUL2>.
10. PROFESIJNIYJ STANDART za profesijamy “Vchytelj pochatkovykh klasiv zakladu zaghaljnoji serednjoji osvity”, “Vchytelj zakladu zaghaljnoji serednjoji osvity”, “Vchytelj z pochatkovoji osvity (z diplomom molodshogho specialista)”. Retrieved from: <https://cutt.ly/sSW888P>.
11. Lando O.A. (2015) Specyfika modely upravlenija formyrovanyem zdorovj'esberegajushhej kompetentnosti budushhykh uchyteliv nachaljnogho obrazovanyja. Scientific Journal “ScienceRise”. 2015. № 4/1(9). S. 65–71.
12. Maslou A. (2009) Motyvacyja y lychnostj / per. s anghl.: T. Ghutman, N. Mukhyna. 3-e yzd. Sankt-Peterburg: Pyter, 2009. 352 s.
13. Myrghorodjska Gh.M. (2017) Formuvannja kuljтуры zdorov'ja u majbutnikh kvalifikovanykh robitnykiv budiveljnogho profilju v procesi profesijnoji pidghotovky: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Kyjiv, 250 s.
14. Petryshyn L. (2017) Rolj socialjnogho pracivnyka jak mediatora u vrehuljuvanni konfliktiv. Pedagoghichna osvita: teorija i praktyka: zb. nauk. pracj / red. V.M. Labunecj. Kam'janecj-Podiljsjkyj. Vyp. 23 (2-2017). Ch. 1. S. 164–170.
15. Ghresj O.V. (2015) Pedagoghichni umovy orghanizaciji zdorov'jazberighajuchoji dijajnosti kerivnyka zaghaljnoosvitnjogho navchaljnogho zakladu. Pedagoghika, psykholohija ta medyko-biologhichni problemy fizychnogho vykhovannja i sportu. № 10. S. 11–17.
16. Karapuzova N.D. (2015) Zdorov'jazberezhualjni tekhnologhiji u systemi profesijnoji pidghotovky majbutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv. Pedagoghika, psykholohija ta medyko-biologhichni problemy fizychnogho vykhovannja i sportu. № 1. S. 39–45.